

Frågor om tjuvmjölkning av andras kor genom tjänsteandar,
såsom mjölkhare och bjära, eller på andra övernaturliga
sätt.

1) Hur kom man att misstänka somliga personer för att ha mjölkhare eller bjära i sin tjänst? Var det män eller kvinnor, som höllo sig med dessa väsen?

2) Vad kallades de tjuvmjölkende väsendena (mjölkhare, trollhare, dihare, silkeshare, bergahare, pukhare, hare, puke, bjära, mjölkbjära, bara, bare, bära, bärare, trollkatt, tuss m.m.)?

3) I vilken gestalt tänktes sådana väsen uppträda och dia (mjölka, suga) korna (som hare med tre ben, svart hare, stor svart katt, djur på sex ben, som ett runt eller klotformigt djur med smala ben, som ett nystan, en tomt etc.)? Har man sett dem och sett hur de rört sig?

4) Hade dessa väsen alltid samma skapnad eller kunde de växla gestalt?

5) Vad berättade man om deras tillverkning? (Mjölkharen skulle göras av t.ex. spingestickor, brända i bägge ändar, jämte solv eller strumpholk, trasor, skinn eller hår. Om haren berättas att den göres av trästicker brända i bägge ändar under tre julnätter eller tre torsdagsnätter. Stickorna sättas som ben på en grantvaga eller utnött sopkvast, varpå blod från vänstra lillfingret droppas på haren medan en besvärjelse läses. På sina håll omtalas, att baren frågar, vad han skall dra. Man svarar: "Drag smör, mjölk, säd etc." Eller om man vill bli av med baren: "Tag hit solen, bär hit månen etc." Om baren har också berättats, hur den kan metas upp, om nattvardsbrödet sattes som agn på kroken. För bjäran gäller i allmänhet att den göres som ett nystan av 7 eller 9 sorters olikfärgat garn eller trasor jämte avskrap från kyrkklocka, skinn eller naglar av lik, 9 sorters olika träd av lövträd m.m. Nystanet får liv, då käringen droppar 3 droppar blod därpå och därvid utför en läsning. Hur lyder denna?

6) Kunde käringen själv uppträda som mjölkhare eller bjära?

7) Var höllo dessa väsen till (hystes eller bodde)?

8) Vilka tjänster gjorde de sin ägare? Kunde de draga säd, pengar etc.? Äro sägner kända, berättande om bjäran, som drog dynga i stället för mjölk?

9) Fingo dessa väsen någon mat eller någon lön och i så fall när?

10) Hur kunde man se på korna, att mjölkhare eller bjära varit framme? Hur botades det onda, som tillfogats korna?

11) Hur skyddades ladugården och korna för tjuvmjölkingen? Hur skyddades mjölken?

12) Hur röjde för övrigt dessa väsen sin tillvaro? Hur undersökte man mjölken eller smöret för att se, om dethaft med dem att göra?

13) Vad menas med trollsmör, bjära- eller pukdynga? Vad gjordes därmed?

14) Hur oskadliggjordes mjölkharen eller bjäran?

15) Kunde mjölkharen (trollkatten) skjutas? Vilka jakthistorier, omtalande misslyckade eller lyckade försök att skjuta trollharen, äro kända?

16) Hur kunde man tvinga fram mjölkharens eller bjärans ägare?

17) Hur gjorde trollkunniga kvinnor för att tillförsäkra sig mjölken (sanket) från granngårdarna eller från hela socknar (rop från gödselstaden: "Så långt detta rop höres" etc.).

18) Kunde man stå i farstun och ösa grädden från andra gårdar? Var det härför nödvändigt att vara i besittning av bjäran e.d.? Berättas någon sägen om pigan, som råkade få för mycket grädde?

19) Berättas om kvinnor, som kunnat mjölka ur knivskäft, pinnar, gärdesgårdshank, strumpeband etc.? Hade denna mjölkning något med mjölkharen eller bjäran att göra?

20) Berättas om att mjölk trollats i en spann, sedan denna fyllts med kodynga och övertäckts? Har mjölk erhållits i en spann, som ställts ute under natten?

21) Hur tänktes det gå dem, som ägde mjölkhare eller bjära eller genom andra häxkonster brukat tillägna sig mjölk från grannarna? Kunde man bli fri från tjänsteandarna? Hur gick det med dessa och deras ägare, när ägaren dog? Kunde man sälja, köpa, ärva tjänsteandarna?

22) Hade påskveckans dagar någon särskild betydelse för dem, som ägde mjölkharar eller önskade taga mjölken från andra? Vad menas med dymmelonsdagsgång?

23) Berättas om tomten, bodraget, spiritus eller andra, här ej förut nämnda tjänsteandar att de drogo mjölk eller smör? Talas t.ex. om att hä spiritus på mjölk? Vad var annars nyttan med dessa tjänsteandar?